

ANNALES SCIENTIA POLITICA

Vol. 10, No. 1, 2021

CIRNER, M.: Theory and practice of territorial self-government in Slovakia.
Machyniak, J.: Výkon samosprávy na úrovni obce, mesta a regiónu. Slovensko 1990-2020.
(book review). Annales Scientia Politica, Vol. 10, No. 1 (2021), pp. 70 – 71.

MICHAL CIRNER

Institute of Political Science
Faculty of Arts
University of Prešov
Slovak Republic
E-mail: michal.cirner@unipo.sk

TEÓRIA A PRAX ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY NA SLOVENSKU

Machyniak, J.: *Výkon samosprávy na úrovni obce, mesta a regiónu. Slovensko 1990-2020*

Trnava: Fakulta sociálnych vied UCM v Trnave, 2021. 113 s.

ISBN 978-80-572-0121-2

MICHAL CIRNER

Institute of Political Science
Faculty of Arts
University of Prešov
Slovak Republic
E-mail: michal.cirner@unipo.sk

V roku 2020 mala samospráva na Slovensku jubileum. Po Nežnej revolúcii bola samospráva vo vtedajšom Československu obnovená, respektíve bola konštituovaná nanovo. Už v roku 1990 boli zrušené Národné výbory, ktoré predstavovali orgány takzvanej ľudovej správy počas totalitnej vlády Komunistickej strany Československa (KSČ). Išlo skôr o štátne orgány podporujúce centralizmus a potvrdzujúce vedúcu úlohu KSČ v štáte a spoločnosti. Práve v roku 1990 sa začala decentralizácia verejnej správy, okrem mnohého iného tým, že bola prijatá ústava miestnej samosprávy, a to zákon o obecnom zriadení, ktorý je po síce po početných novelizáciách, ale stále v platnosti. Po období mečiarizmu sa podarilo prvej Dzurindovej vláde v roku 2001 ustanoviť aj regionálnu samosprávu, keď parlament schválil zákon o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch). Nič to nemení na fakte, že územná samospráva funguje už viac ako tridsať rokov. Toto výročie si všimol kolega PhDr. Ján Machyniak, PhD., ktorého akademickým pôsobiskom je Katedra verejnej správy Fakulty sociálnych vied na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Toto mladé a dynamicky sa rozvíjajúce pracovisko pozor-

ujem z profesionálneho záujmu, keďže sa pedagogicky a vedecko-výskumne zaoberám otázkami verejnej politiky a verejnej správy. Samozrejme, predovšetkým ma zaujímala, zaujíma a bude zaujímať vedecko-výskumná činnosť daného pracoviska. Patrí to do 21. storočia, že mnohé publikačné výstupy sú dnes dostupné v elektronickej podobe. Spomínaná Fakulta sociálnych vied má na oficiálnej webovej stránke takisto zverejnené e-publikácie vedecko-pedagogických pracovníkov fakulty. Takto som sa dostal k vedeckej monografii, ktorá ma zaujala zameraním na výkon územnej samosprávy na Slovensku od roku 1990 do roku 2020. Môj záujem sa ešte zvýšil po identifikovaní autora predmetnej publikácie. Meno Ján Machyniak som prvýkrát zachytil v roku 2015, keď sa naše články ocitli v zborníku z vedeckej konferencie Aktuálne výzvy a problémy verejnej správy II. Perspektívy komunálnej politiky na Slovensku po voľbách v roku 2014, ktorú organizovala Fakulta verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Potom som už jeho vedecké príspevky vyhľadával a niektoré aj citoval vo svojich odborných textoch, páčil sa mi hlavne politologický náhľad autora na zmeny vo verejnej správe. To bolo aj

dôvodom, prečo som sa začítal do monografie s názvom *Výkon samosprávy na úrovni obce, mesta a regiónu. Slovensko 1990 – 2020*. Už v úvode predstavovania textu musím napísať, že publikácia je prehľadná a zrozumiteľná, čo niekedy nebýva samozrejmosťou. Autor ju rozdelil do troch kapitol. Prvá kapitola, ktorú by som nazval teoretickou, sa snaží systematizovať a syntetizovať vedecké poznatky o tom, čo tvorí podľa autora „prirodzené“ prostredie pre samosprávu. Som rád, že okrem vyzdvihnutia procesu decentralizácie je podkapitola práce venovaná aj významu a úlohe samosprávy v demokracii, kde som opäť identifikoval zaoberanie sa politologickými aspektmi verejnej správy, ktoré boli doplnené aj o príklady zo slovenského prostredia. V druhej kapitole sa doktor Machyniak zaoberá územnou samosprávou na Slovensku. Túto kapitolu by som pomenoval ako informačnú a faktografickú. Niežeby neexistovali publikácie reflektujúce fungovanie miestnej a regionálnej samosprávy na Slovensku a ich orgánov. Práveže existujú, ale častokrát ide o pohľad právny. Syntéza právnych a politologických popisov a popisov odborníkov na verejnú politiku a verejnú správu je oživujúca, podávajúca inú perspektívu. Sú to malé, ale nezanedbateľné kroky, aby sa niekedy rigorózne komentáre právnikov alebo naopak, aby sa rigorózne výklady politológov obohatili o interpretácie odborníkov na verejnú správu. Verejná správa ako vedecká disciplína

a ako objekt vedeckého skúmania, dokonca verejná správa ako študijný odbor si ešte podľa mňa úplne nenašli vlastné miesto v akademickom prostredí na Slovensku. Preto vítam interdisciplinárne náhľady na problematiku, ktoré ponúka v jeho monografii doktor Machyniak. Tretia kapitola vedeckej monografie, ktorú by som označil ako praktickú a kritickú, je podľa mojej mienky reflexiou vybraných skúseností a praktického výkonu územnej samosprávy v nastavenom spoločenskom, právnom, politickom a ekonomickom prostredí a iných prostrediach, ktoré priamo a nepriamo vplývajú na reálne fungovanie samosprávy v Slovenskej republike. Súhrn a opis niektorých problematických bodov „reálsamosprávy“ ma utvrdzuje, že autor je veľmi dobre oboznámený s praxou územnej samosprávy v slovenských podmienkach. Či ide o pomenovanie problému s fragmentovanou sídelnou štruktúrou alebo realizáciou vybraných foriem priamej demokracie na miestnej úrovni. Taktiež, autor si priamo v názve poslednej podkapitoly tretej kapitoly nemohol odpustiť otázku, čo bude ďalej s regionálnou samosprávou na Slovensku. Tento znak autorovej erudície je najlepším promotérom recenzovanej monografie. Preto môžem záverom konštatovať, že vedeckú monografiu doktora Jána Machyniaka považujem za zdarný a prínosný príspevok k problematike územnej samosprávy na Slovensku.